

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
ІФ № 580 – 148Р від 24. 11. 2011 р.

У НАСТУПНОМУ НОМЕРІ:

В. В. АНДРІЮК

*Сучасні проблеми
соціальної адаптації до
студентського життя*

Н. С. СОЛОМОН-ФУШТЕЙ

*Договір про поділ
спадкового майна в
нотаріальній практиці*

Непоіменовані договори у сфері шоу-бізнесу

Будь-яке нове явище реального життя з часом знаходить своє відображення в законодавстві. Саме суспільні відносини, що складаються з приводу надання послуг у сфері культури та дозвілля, найбільш інтегровані в ринкову систему країни, що будується в основному не на базі бюджетного фінансування, а на засаді платності, що безумовно свідчить про необхідність детальної правової регламентації такої діяльності.

стор. 10

Актуальні питання судової практики в контексті застосування норм Закону України

*«Про мораторій на стягнення майна
громадян України, наданого як забезпе-
чення кредитів в іноземній валюті»*

Обставини, які стали передумовою для прийняття в червні 2014 року Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» є загально відомими. Проте, до моменту прийняття Верховною Радою України цього Закону судами України було прийнято вже чимало судових рішень про звернення стягнення на предмет іпотеки, оскарження яких як в апеляційному, так і касаційному порядку відбувалося вже після набрання цим Законом чинності.

стор. 6

18.05.2015 р. на запрошення завідувача кафедри Цивільного корпоративного та страхового права факультету права і адміністрації університету ім. Адама Міцкевича в Познані (Польща) – проф. Адама Олейнічака та з метою налагодження міжнародної співпраці між науковими установами, к.ю.н., с.н.с. І. Б. Саракун було проведено лекційне заняття польською мовою для професорсько-викладацького складу цієї кафедри на тему присвячену правовому статусу українських господарських товариств.

стор. 2

ЧИ МИ ДІЖДЕМОСЬ ВАШИНГТОНА?

Ми воюємо і чекаємо коли святий Миколай-Чудотворець звернеться до Господа і справдиться пророцтво генія української нації, яка повинна колись таки діждатися і свого Вашингтона. Тому, з приходом до влади кожного нового президента України, нація уважно вдивляється, із надією сподівається чи не послали небеса нам в Україну свого Вашингтона за згадку про якого американський Конгрес прийняв рішення ще у 1961 році спорудити пам'ятник Тарасові Шевченкові у столиці США.

То хто ж такий цей Вашингтон, яким так захоплювався поет і якого за його пророцтвом чекає наша нація уже більше двохсот років.

Слова Тараса Шевченка про «новий і праведний закон Вашингтона» широко відомі і часто цитовані філологами, політологами і юристами України та представниками української діаспори цілого світу, які чекають можливості відвідати або повернутися в Україну, де уже «врага не буде супостата».

стор. 7

• Офіційний сайт – www.law.pu.if.ua

• «Феміда клуб» - соціальна мережа «Вконтакті» - <http://vk.com/clubfemida>

• «ЮРФАКТИПЛЮС» - соціальна мережа «Вконтакті» - http://vk.com/urfactu_plus

• Прикарпатський правничий клуб у Facebook - <http://www.facebook.com/pr.law.club>

• Юр ТВ на Youtube <http://www.youtube.com/user/TvFemida>

Наші координатори

ЛОГВИНОВА Марія Володимирівна, МИКИТИН Юрій Іванович, РОМАНКО Світлана Миколаївна, ЗОЗУЛЯК Ольга Ігорівна, СІЩУК Ліліана Василівна, ТОНІВІЧ Євгенія Дмитрівна, ГАНКЕВИЧ Ольга Михайлівна, КОЗИЧ Ігор Васильович, КВАСНИЦЯ Степан Мирославович

Хто ми? Редколегія

Радишевська Зоряна – 5 курс (магістр), Бугара Оксана – 4 курс, Бельоженко Юліана – 4 курс, Середюк Ольга – 4 курс, Затолук Мар'яна – 3 курс, Мердх Вікторія – 3 курс, Харченко Аліна – 3 курс, Барабаш Христіна – 2 курс, Жукевич Марія – 2 курс, Монаніч Вікторія – 1 курс, Ніччиник Оксана – 1 курс, Лазорко Ірина – 1 курс, Сікора Вікторія – 1 курс,

Лекція в університеті ім. Адама Міцкевича в Познані (Польща)

18.05.2015 р. на запрошення завідувача кафедри Цивільного корпоративного та страхового права факультету права і адміністрації університету ім. Адама Міцкевича (далі - UAM) в Познані (Польща) – проф. Адама Олейнічака та з метою налагодження міжнародної співпраці між науковими установами, к.ю.н., с.н.с., доц. каф. цивільного права – І.Б.Саракун було проведено лекційне заняття польською мовою для професорсько-викладацького складу цієї кафедри на тему присвячену

правовому статусу українських господарських товариств.

Лекцію І. Б. Саракун відвідали фахівці у галузі корпоративного права та, зокрема, Prodziekan prof. UAM dr. hab. Joanna Haberk; Kierownik Katedry, prof. UAM dr. hab. – Adam Olejniczak; prof. UAM dr. hab. – Leopold Moskwa. Після лекційного заняття відбувся обмін думками науковців щодо особливостей правового регулювання корпоративних відносин в Україні та Польщі.

За результатами зустрічі досягнуто домовленості про визначення з боку польських колег складу делегації на міжнародну конференцію «Корпоративне право України та інших європейських країн: шляхи гармонізації», що відбудеться 2-3 жовтня 2015 р. на базі Юридичного інституту в м.Івано-Франківську; можливість відвідання бібліотеки UAM; взаємних публікацій в збірниках наукових статей; а також запрошення до UAM в наступному році.

*І. Б. Саракун,
старший науковий співробітник
Лабораторії корпоративного права*

УЧАСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ В НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ», ПРИСВЯЧЕНІЙ ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА АНАТОЛІЙОВИЧА ПУШКІНА

30 травня 2015 року у Харківському національному університеті внутрішніх справ відбулася науково-практична конференція «Проблеми цивільного права та процесу», яка проводиться щорічно в честь пам'яті професора Олександра Анатолійовича Пушкіна. Участь у конференції взяли представники судових і правоохоронних органів, багатьох провідних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ, громадських організацій, тощо.

З вітальним словом розпочав науковий захід проректор Університету, доктор юридичних наук, професор Олександр Миколайович Голово, який у ході доповіді наголосив на важливості гармонізації цивільно-правової сфери відносин для повноцінного функціонування громадянського суспільства в нашій країні.

До слова на пленарному засіданні були запрошені

завідувач кафедри цивільного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, член-кореспондент Національної академії правових наук, заслужений юрист України Валентина Іванівна Борисова та професор кафедри цивільного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, член-кореспондент Національної академії правових наук Інна Валентинівна Спасибо-Фатеева, які розповіли про вагомий науковий внесок видатного вченого проф. Олександра Анатолійовича Пушкіна у сферу української цивілістики, про науково-педагогічну діяльність в Харківському юридичному інституті (сьогодні Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого), з яким було пов'язано 40 років життя і праці Олександра Анатолійовича.

Участь у конференції взяли й інші відомі українські вчені, зокрема завідувач кафедри цивільного права та процесу факультету права та масових комунікацій Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор Володимир Андрійович Кройтор, професор кафедри охорони інтелектуальної власності, цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Євген Олександрович Мічурін, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В. П. Каразіна, кандидат юридичних наук Олена В'ячеславівна Жилінкова та інші.

Представниками Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, які взяли активну участь у роботі конференції, були викладачі кафедри цивільного права – кандидат юридичних наук, доцент Ольга Ігорівна Зозуляк та кандидат юридичних наук, науковий співробітник Лабораторії корпоративного права Ліліана Василівна Сіщук.

У ході проведення конференції обговорювалися актуальні питання у галузі цивільного права та процесу, що торкалися теоретичних проблем, які виникають у сфері зобов'язальних,

корпоративних, сімейних, процесуальних та інших правовідносин, а також проблем, що виникають у практиці правозастосування та шляхи їх вирішення з метою усунення прогалин та колізій, що існують у чинному цивільному законодавстві. Усі матеріали конференції були опубліковані у науковому збірнику.

*Л. В. Сіщук,
науковий співробітник
Лабораторії корпоративного права*

30 травня 2015 року на базі Юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника відбулась Школа кар'єрного росту юриста

Організатором заходу став Івано-Франківський осередок Ліги студентів АПУ. В Школі взяло участь 40 студентів з різних міст України, таких як Київ, Острог, Львів, Харків, Чернівці та, звісно ж, наш рідний Івано-Франківськ.

Розпочався захід з реєстрації учасників Школи в холі Юридичного інституту. В 10:30 оголосили про офіційне відкриття Школи. З вітальним словом виступив новообраний голова Івано-Франківського осередку Ліги студентів АПУ, голова оргкомітету заходу, староста групи ПР-22 Юридичного інституту Олесь Гой. Протягом заходу учасники мали змогу послухати лекції п'ятих висококваліфікованих спікерів, а також задати будь-які питання, що їх цікавили.

Першим спікером Школи був Михайло Романюк, юрист ТОВ «Lex Consulting» з темою доповіді: «Професійна самореалізація юриста». Михайло Зіновійович окреслив нам всі тонкощі процесу перетворення юриста з теоретика до практика, адже, як відомо, саме практикуючі юристи становлять найбільшу цінність на ринку праці.

Другим спікером заходу став адвокат Андрій Романчук, керуючий партнер юридичної компанії «Moris Group», з доповіддю на тему: «Як створити

успішну юридичну фірму». Насправді, дуже актуальна тема для молодих правників, оскільки кожен з нас хоче реалізувати себе в якійсь певній сфері, тому Андрій Володимирович розповів нам, як правильно показати себе і як точно підібрати собі компаньйонів, щоб досягти успіху.

Третім, не менш цікавим спікером, був голова Івано-Франківського міського суду Тарас Антоняк з темою доповіді: «Судова система: український та канадський виміри». Багатьох з нас цікавить те, як працюють суди «зсередини». Саме завдяки цій розумній і досвідченій людині учасники Школи набули неоціненних знань та досвіду в сфері юриспруденції.

Четвертим спікером став Михайло Ткач, Голова Львівського осередку ФДУ, експерт з бізнес комунікацій, бізнес - тренер Громадської Школи бізнесу, тренер риторики і ораторського мистецтва у ВМГО. Тема доповіді: «20 порад для успішного виступу». Він на власному досвіді навів 20 найосновніших та найефективніших порад, що зроблять виступ змістовним, успішним та корисним не тільки для Вас, а й для Вашої аудиторії.

П'ятим, і останнім спікером заходу була директор Івано-Франківського центру з інвестицій та розвитку, голова Туристичної асоціації Івано-Франківщини (ТАІФ), голова правління ТОВ ОПТИМУС ДЕВЕЛОПМЕНТ КОНСАЛТАНТС ЛІМІТЕД Оксана Федорович з темою «Як підготувати проект та отримати грант?». Пані Оксана надала учасникам Школи величезний потік інформації щодо того, як правильно готувати проєкт, як і куди його правильно подавати та яким чином досягти успіху в цій сфері.

Ліга студентів Асоціації правників України висловлює окрему подяку Юридичному інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника за сприяння в проведенні заходу.

*Марія Жукевич,
студентка 2 курсу*

Moris Group – це юридична компанія, що надає комплексні кваліфіковані послуги в галузі українського та міжнародного права.

Представництво в Івано-Франківську
Україна, 76000, м. Івано-Франківськ
вул. Чорновола, 23
тел.: (0342) 77-73-78

Головний офіс у м. Києві
Україна, 01010, м. Київ
вул. Московська, 8-6
тел.: (044) 359-03-05; (044) 359-03-6
факс: (044) 359-03-05

4 червня в м. Івано-Франківськ відбулося засідання круглого столу «Новації соціального забезпечення громадян». Організатором круглого столу є громадська організація «Інститут права і демократичного розвитку».

В роботі круглого столу взяли участь представники виконавчої дирекції Івано-Франківського обласного відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, управління Пенсійного фонду у м. Івано-Франківськ, викладачі Прикарпатського національного університету ім. В.

Стефаника, представники громадської організації та студенти Юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

Під час круглого столу директор виконавчої дирекції Івано-Франківського обласного відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності Якимів Ігор Миронович доповів про основні практичні питання об'єднання двох фондів соціального страхування та основні зміни у соціальному законодавстві.

Важливі зміни у пенсійному законодавстві, особливо, що стосується наукових пенсій, були висвітлені у виступі начальника відділу спеціальних пенсій управління Пенсійного фонду у м. Івано-Франківськ Чечель Наталії Ярославівни.

Під час обговорення проблем круглого столу усім бажаючим були надані роз'яснення з питань пенсійного забезпечення та соціального страхування.

Є. П. Матвієнко,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри трудового,
екологічного та аграрного права
Юридичного інституту

Юридичний Центр - це професійне об'єднання адвокатів, засноване з метою захисту прав громадян та підприємців як в Україні, так і за кордоном. Головною метою Юридичного Центру є висока фаховість надання правових послуг, що досягається шляхом індивідуальної спеціалізації юристів.

Ми пропонуємо гнучкі форми надання правової допомоги - індивідуальні консультації, представництво по справах за окремими дорученнями та абонентське обслуговування бізнес-структур і професійних об'єднань.

Наша сторінка в Інтернеті: www.lawcentre.com.ua

Адреса: м. Івано-Франківськ, вул. Страчених, 3

Телефон/факс: (0342)505675

e-mail: lawcentre@yahoo.com

**ЛАБОРАТОРІЯ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА
НДІ ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ІМ. АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА НАПРН УКРАЇНИ**

Лабораторія корпоративного права НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака НАПРН України, створена та діє на базі Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, пропонує надання роз'яснень та консультацій щодо тлумачення і застосування нормативних положень корпоративного законодавства, а саме з приводу: реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації господарських товариств та інших юридичних осіб; реалізації і захисту корпоративних прав та інтересів учасників (акціонерів) господарських товариств, зокрема з питань здійснення корпоративного управління, відчуження корпоративних прав та ін.

Лабораторія корпоративного права спрямовує свою діяльність на підготовку науково-правових експертних висновків з приводу корпоративних документів товариства (уставний договір, статут, протокол загальних зборів товариства, положення); проведення правової експертизи об'єктів на відповідність нормам корпоративного законодавства (наприклад, щодо укладених договорів купівлі-продажу корпоративних прав та ін.).

Наша сторінка у соціальній мережі Facebook – <http://www.facebook.com/prava.lab>. Адреса: вул. Шевченка, 44 а, контактний телефон - 0991921831.

**ГАЛИЦЬКИЙ
КОРЕСПОНДЕНТ**

9 червня 2015 року в Юридичному інституті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» відбулося громадське обговорення щодо обсягу та змісту бажаних змін до Конституції України у сфері прав людини. Метою заходу було проведення регіональної дискусії з питань конституційної реформи, зокрема у сфері реформування розділу II Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина».

Громадське обговорення відбулося за участі представників Робочої групи з прав людини Конституційної комісії, що створена відповідно до Указу Президента України від 3 березня 2015 року. Зокрема, в обговоренні взяли участь д.ю.н., професор міжнародного права, суддя Європейського суду з прав людини у відставці, заступник голови Конституційної Комісії, голова Робочої групи з питань прав, свобод та обов'язків людини і громадянина Володимир Григорович Буткевич, професор, д.ю.н., член Конституційної Комісії Олег Володимирович Марцеляк, професор, д.ю.н., член Конституційної Комісії Всеволод Володимирович Речицький, професор, д.ю.н., член Конституційної Комісії Михайло Олександрович Баймуратов, представники професорсько-викладацького складу Юридичного інституту, представники наукової, студентської спільноти та інститутів громадянського суспільства.

Під час обговорення представники Конституційної комісії наголосили на тому, що хоча чинна Конституція України є однією із найдемократичніших в Європі, норми, які визначають обсяг прав та обов'язків людини і громадянина, носять лише декларативний характер. Голова Конституційної комісії В.Г. Буткевич підкреслив, що на сьогодні виникає ряд проблем у сфері засто-

сування норм Конституції, які закріплюють права і свободи людини. Зокрема, норми Конституції є складними для тлумачення самими громадянами, відповідно особа не має можливості скористатись своїм правом, оскільки не може зрозуміти механізм їх реалізації. У зв'язку із подіями, які відбуваються в Україні сьогодні, прийняття нової конституції є надзвичайно важливим. Основний закон держави має якнайповніше визначити права і свободи людини та їх допустимі обмеження для того, щоб не повторились свавільні дії представників вищих органів державної влади, які ми спостерігали під час Революції Гідності. Для створення не лише декларативного, але й дієвого Основного закону держави, важливою є думка народу, який відповідно до Конституції є основним джерелом влади в державі. Саме тому на громадських обговореннях, які проводимуться в різних регіонах нашої країни, члени Конституційної Комісії мають намір вивчити думку народу щодо можливих змін до Конституції України у сфері прав людини.

Учасники громадського обговорення напрацювали ряд цікавих пропозицій, які можливо стануть основою для вдосконалення чинної Конституції України. Серед висловлених пропозицій щодо внесення змін до Конституції України у сфері прав людини, цікавими видаються наступні:

- закріплення права на придбання, носіння та зберігання зброї;
- обмеження щодо конфіскації майна, зокрема можливості конфіскації лише незаконно набутого майна;
- встановлення обов'язковості колективного договору, який гарантує повний обсяг прав працівників на підприємствах, установах та організаціях;
- встановлення на рівні конституційного положення моменту, з якого розпочинається життя та особа вважається суб'єктом правовідносин;
- закріплення прав, які виникають в особи у зв'язку з використанням новітніх інформаційних технологій, та ін.

Напрацьована концепція та відповідні проекти щодо внесення змін до Конституції України у сфері прав людини надасть можливість проведення Всеукраїнського референдуму, на якому можна буде прийняти справді народну Конституцію нашої держави.

К. І. Гичка,
завідувач Юридичної клініки

Адвокатське об'єднання
«Західно-українська правнича компанія»
є однією із провідних юридичних організацій на Прикарпатті, яке надає своїм клієнтам повний спектр юридичних послуг і не раз підтверджувало перед клієнтами та партнерами репутацію надійної і високопрофесійної компанії в сфері надання юридичних послуг.

Контакти: Україна, 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 41а (3-й поверх)
Тел.: (0342) 71-32-54
E-mail: office@zupk.com.ua
Web-сайт: <http://zupk.com.ua/>

Актуальні питання судової практики в контексті застосування норм Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті»

Обставини, які стали передумовою для прийняття в червні 2014 року Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» є загально відомими. Проте, до моменту прийняття Верховною Радою України цього Закону судами України було прийнято вже чимало судових рішень про звернення стягнення на предмет іпотеки, оскарження яких як в апеляційному, так і касаційному порядку відбувалося вже після набрання цим Законом чинності. Водночас, як впливає з матеріалів судової практики, переглядаючи такі рішення суди апеляційної інстанції, як і касаційної також, по-різному підходили щодо застосування норм цього Закону до спірних правовідносин, зокрема мається на увазі те, що хоча на момент розгляду справ в судах першої інстанції цей Закон ще не був прийнятий, тим не менше на стадії апеляційного та касаційного провадження в окремих випадках суди керувалися ним, внаслідок чого скасовували відповідні рішення судів нижчестоящих інстанцій, і відмовляли в такий спосіб у зверненні стягнення на предмет іпотеки.

Аналізуючи ситуацію, про яку йдеться, слід передусім звернути увагу на наступне. Виправлення судових помилок, є основною функцією, яка лежить в основі апеляційного та касаційного провадження. Судова помилка може проявлятися як у неправильному застосуванні або порушенні норм матеріального права, так і порушенні норм процесуального права, у зв'язку з чим судові рішення вважаються незаконними та необґрунтованими. Наприклад, як передбачено ч. 2 ст. 309 ЦПК України норми матеріального права вважаються порушеними або неправильно застосованими, якщо застосовано закон, який не поширюється на ці правовідносини, або не застосовано закон, який підлягав

застосуванню. Порушення норм процесуального права можуть бути підставою для скасування або зміни рішення, якщо це порушення призвело до неправильного вирішення справи (ч. 3 ст. 309 ЦПК України).

Порушити або неправильно застосувати можна винятково норми існуючого матеріального права на момент розгляду в суді цивільної справи, оскільки не можна порушувати того, чого не має. Тому тільки в цьому випадку судові рішення може бути незаконними, а, отже, і необґрунтованими.

Водночас, прийнявши Закон України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» № 1304-VII від 03 червня 2014 року законодавець, в перехідних положеннях, не врегулював особливості застосування його норм на стадіях перегляду судових рішень у цивільному процесі. Як передбачено ч. 3 аналізованого Закону, цей закон набирає чинності з дня його опублікування та втрачає чинність з дня набрання чинності законом, який врегулює питання особливостей погашення основної суми заборгованості, вираженої в іноземній валюті, порядок погашення (ураховання) курсової різниці, що виникає у бухгалтерському та/або податковому обліку кредиторів та позичальників, а також порядок списання пені та штрафів, які нараховуються (були нараховані) на таку основну суму заборгованості. Це означає, що якщо іпотекодержателем до прийняття цього закону,

вже було реалізовано право на звернення стягнення на предмет іпотеки в судовому порядку, і, з цього приводу, судом вже було прийнято відповідне судові рішення, то, у разі перегляду такого судового рішення судом апеляційної інстанції, в основі правової позиції суду не можуть бути відображені норми вказаного Закону. Такий висновок поширюється і на інші види проваджень, якими опосередковується перегляд судових рішень у цивільному процесі України.

Сам по собі Закон України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» № 1304-VII від 03 червня 2014 року не може бути підставою для скасування рішення суду першої інстанції, оскільки на час його ухвалення місцевий суд і не міг його застосувати, оскільки його не існувало, а апеляційний суд перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду з огляду на те законодавство, яке існувало на час його ухвалення. Такий висновок стосується й суду касаційної інстанції, який переглядає судові рішення на предмет їх законності.

Отже, як впливає із зазначеного, як такі підстави для застосування судами апеляційної інстанції, як і касаційної в тому числі, норм Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» № 1304-VII від 03 червня 2014 року при перегляді рішень, прийнятих судами першої інстанції, в частині звернення стягнення на предмет іпотеки наданого громадянами України як забезпечення кредитів в іноземній валюті, відсутні, що повинно враховуватися судами при перегляді таких рішень.

О. Я. Кузьмич
кандидат юридичних наук,
доцент,
доцент кафедри судочинства
Юридичного інституту

«ЧИ МИ ДІЖДЕМОСЬ ВАШИНГТОНА?»

Ми воюємо і чекаємо коли святий Миколай-Чудотворець звернеться до Господа і справдиться пророцтво генія української нації, яка повинна колись таки діждатися і свого Вашингтона. Тому, з приходом до влади кожного нового президента України, нація уважно вдивляється, із надією сподівається чи не послали небеса нам в Україну свого Вашингтона, за згадку про якого американський Конгрес прийняв рішення ще у 1961 році спорудити пам'ятник Тарасові Шевченкові у столиці США. То хто ж такий цей Вашингтон, яким так захоплювався поет і якого за його пророцтвом чекає наша нація уже більше двохсот років.

Слова Тараса Шевченка про «новий і праведний закон Вашингтона» широко відомі і часто цитовані філологами, політологами і юристами України та представниками української діаспори цілого світу, які чекають можливості відвідати або повернутися в Україну, де уже «врага не буде супостата».

Юристів України і сьогодні турбує питання в «чому ж суть «нового і праведного закону Вашингтона» і чому Т. Шевченко взяв за зразок і приклад для України-колонії Російської та Австро-Угорської імперій – далеку і мало відому в Україні того часу Америку, а не Європу.

Так, у поемі «Юродивий» поет, висловлюючи ідеал державного ладу для України писав: «... коли Ми діждемося Вашингтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки колись!»

Викладаючи у поемі мрії всього українського народу, Т. Шевченко уже знав, що Д. Вашингтон визволив Північну Америку від колоніальної залежності Англії, запровадив на звільнених землях республіканський лад і ухваливши Конституцію, став першим президентом Сполучених Штатів Америки.

Новий закон Вашингтона – це не тільки державна самостійність штатів, але це і новий державно-політичний устрій, республіканська форма

держави зі справедливим народним устроєм.

Американська національно-визвольна революція наприкінці XVIII століття висунула на політичну арену багатьох здібних провідників молодії нації, яким американський народ присвоїв почесне звання – батьків-засновників республіки. Зіркою першої величини серед найбільших світить ім'я Джорджа Вашингтона. Він, звичайно, не був універсальним всезнаючим політиком, економістом і фінансистом Америки. Однак, як практичний військовий і політичний лідер, Д. Вашингтон переріс своїх соратників на голову і тому не дивно, що вони схилилися перед його авторитетом, адже навіть елементи критики на його адресу він умів використати та спрямувати у конструктивне русло. Поряд з ним виростав блискучий економіст і фінансист О. Гамільтон, політолог-аналітик із оригінальним філософським мисленням, укладач Декларації незалежності, провідний юрист та головний архітектор американської Конституції – Т. Джефферсон.

Унікальне місце Д. Вашингтона в американській історії зумовлене його заслугами перед нацією та державою у найскладніший період її генези, формування та трансформації. Як головнокомандувач збройних

сил, він відстояв незалежність колоній від метрополії, як голова Конституційної конвенції організував та забезпечив підготовку, обговорення, ухвалення і ратифікацію Конституції, а як перший президент США довів на практиці життєздатність республіканського уряду.

Д. Вашингтон належав до історичних постатей, які змінюють курс світової історії. Перефразовуючи слова Івана Франка, ми з упевненістю можемо сказати, що печать його духу відбилася на історії Америки і всього людства.

Якими були перші кроки Д. Вашингтона у формуванні на територіях і землях колонії Великобританії нової держави? Як йому і його прихильникам вдалося перебороти опір Британської королівської армії та цивільних прибічників імперії?

Відповідь на ці запитання можна отримати з історії держави і права США, сторінки якої відображають і хід бойових дій та напрямки походів військ Д. Вашингтона, і результати вдалих і невдалих битв. Однак, особиста участь самого провідника майбутньої держави часто не підкреслюється істориками держави через неглибоке знання біографії, історичних та політичних умов того часу, військової стратегії і тактики, психології та індивідуальних рис характеру самого Д. Вашингтона.

Проведений нами аналіз документальних джерел та літератури дозволив накреслити військово-політичний портрет лідера нації, яка звільнилася від колоніальної залежності. Такі риси характеру не зайві були б і військовим і політичним керівникам України, що як і США веде відкриту антиколоніальну війну за самостійність і суверенність та як ніколи сьогодні потребує «Вашингтона».

Сам полководець мав, за твердженням його біографів, майже магічний вплив на своє військо, яке бачило постать свого командира огрядну і спокійну на білому коні, що вселяло спокій і впевненість у надійній команді.

Наслідуючи великих воєнних полководців таких як Олександр Македонський, Ганнібал, князь Святослав й інших, які своїм стилем життя не відрізнялися від воїнів, Д. Вашингтон завоював великий авторитет серед рядових вояків, а змова старшин про його заміну генералом Лі викликала велике незадоволення як в армії, так і серед широких верств населення і була швидко ліквідована.

Приймаючи стратегічні чи тактичні рішення, він довго обдумував і вивчав усі аргументи, однак, прийнявши його послідовно, вперто доводив до логічного завершення.

Д. Вашингтон у ході війни навіть до явних ворогів, які стояли на позиціях збереження колоніальної залежності від Великобританії і були якими протівниками незалежності Америки, виявляв велику терпимість, лояльність і толерантність, чим убезпечив себе від внутрішнього фронту громадянської війни.

Замість традиційного гасла революціонерів – «хто не з нами – той проти нас», – Д. Вашингтон висунув новий лозунг – «хто не з нами – той ще може бути з нами», а за переконання, на його думку, не можна нікого карати, якщо особа не чинить реального опору. Каральні репресії він замінив активною пропагандою та переконанням, чим досягнув значних успіхів.

У час підготовки та обговорення нової конституції Д. Вашингтон уміло лавірував між прихильниками концепції федералізму та антифедералістами. Погоджуючись із федералістами, він не брав участі у дебатах на пленумі Конгресу, а виконував роль модератора, який заспокоював запальні дискусії і згладжував гострі кути. Д. Вашингтон діяв за кулісами виступаючи на неформальних товариських вечірках, переконував суперників-конфедератів особисто, чим добився значних позитивних результатів.

Тому нова Конституція як результат компромісу, хоч і не відповідала повністю сподіванням та концепції федералістів, була підставою для суттєвого рішення – проголошення об'єднаної федеративної

держави із сильною виконавчою владою зосередженою в руках президента.

Представники більшості штатів ратифікували Конституцію, яка не допускала зловживання владою. Для реалізації устоїв Конституції Д. Вашингтону необхідно було сформувати дієздатний уряд, про що ні у законах, ні в Конституції не було жодних вказівок. Однак, він не пішов шляхом найменшого опору і не створив уряд виключно зі своїх прихильників, які б слухняно виконували його вказівки та розпорядження.

Д. Вашингтон, не зважаючи навіть на протилежність поглядів та концепцій, відібрав на посади міністрів найпідготованіших, найерудованіших фахівців у кожній галузі. Працювати з ними було нелегко, але результати були позитивні і спрямовані на далеку перспективу. Так, у першому кабінеті міністром фінансів був Олександр Гамільтон, міністром закордонних справ – Томас Джефферсон, міністром оборони – Генрі Нокс, головою федерального Суду – Джон Джей, а на пост віцепрезидента вибрав свого ярого політичного противника, сильну індивідуальність – Джона Адамса.

Молодий уряд при сприянні та підтримці Д. Вашингтона розробив перший фінансово-економічний план і створив Банк США – приватну корпорацію під контролем уряду, що викликало опір противників створення банку, які твердили, що Конституція не передбачає творення урядом корпорацій, але О. Гамільтон у листі-записці виклав теорію іманентних прав уряду, яка розширено ставила перед урядом за-

вдання фінансової стабільності, що зобов'язувало уряд, на думку О. Гамільтона, вжити відповідних заходів.

Стосовно зовнішньої політики молодій державі, то Д. Вашингтон твердо дотримувався політики невтручання у збройні конфлікти, що дало змогу значно зміцнити економіку США.

Таким чином, історія США після прийняття Конституції 1787 року – це реалізація засад прийнятих у формотворчому періоді американської республіки. Під розумним і мудрим керівництвом Д. Вашингтона, підтримані ним великі особистості такі як О. Гамільтон, Т. Джефферсон, брати Д. С. Адамси, Б. Франклін та інші «витворили» те, що Т. Шевченко назвав «новим і праведним законом» побудованим на засадах демократизму, федералізму, принципі свободи людини та рівності.

Демократизм суспільства і народовладдя в громадах формувалася у переселенців на континент Північної Америки із самого початку їх перебування. Перші англійські колоністи, що прибули до Америки застали тут тільки землю та природні ресурси, які необхідно було освоювати і обробляти власною працею, що давало кожному з них рівні стартові можливості і свободу у Новому світі, якої вони шукали за океаном, втікаючи з Європи від економічних злиднів, політичних обмежень та релігійних переслідувань.

Така суспільно-економічна та політико-правова ситуація виникла у XVI-XVII ст. і в Україні, коли українське селянство, втікаючи від національного, релігійного та економічного визиску та гніву, масово почало переселятися на вільні землі Запоріжжя, формуючи народовладні устої та розвиваючи вільне фермерське господарство з вільною робочою силою.

І американські, і українські переселенці творили новий суспільний лад, що базувався не на станових привілеях, а на достоїнстві, праці та зв'язі кожного колоніста чи козака. Принципово подібним до молодій державі американських колоністів є і устрій Запорізької Січі з її демократизмом та вольницею. Козацька революція – національно-визвольна війна під проводом Б. Хмельницького висунула аналогічні до Американської революції ідеї – ідею народовладдя і незалежності України, свободи і обмежен-

ня станових привілеїв. І лише «союз» із Росією різко припинив демократизацію українського суспільства, зруйнувавши формування вільного суспільно-політичного устрою.

Незаперечним фактом сьогодення є антиколоніальна, національно-визвольна війна, яку веде Україна проти Російської імперії у ХХІ столітті. Україна і сьогодні боронить свою національну свободу і незалежність, а стійкість українського народу в цій боротьбі є запорукою того, що пророцтво Т. Шевчен-

ка здійсниться і Україна таки діждеться свого Вашингтона.

С. Д. Сворака
професор кафедри теорії та історії держави та права Юридичного інституту,
доктор історичних наук,
доктор філософії Українського вільного університету в Мюнхені,
кандидат юридичних наук,
професор,
академік Української академії політичних наук

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

ПРАВНИЧ АГЕНЦІЯ

Приватне підприємство

«Івано-Франківська Правнич Агенція».

Основним напрямом роботи є обслуговування компаній малого та середнього бізнесу, що працюють в сфері електроенергетики та дотичних сферах.

Місцезнаходження:

76018, місто Івано-Франківськ,

вул. М.Грушевського, буд. 35

Тел /0342/ 72-47-97,

E-mail: ifagency@gmail.com

СОЛЬСЬКИЙ, ПРОЦІК ТА ПАРТНЕРИ

ЮРИДИЧНА ФІРМА

Юридична фірма «Сольський, Процик та Партнери» (колишня назва – Юридична фірма «Допомога») здійснює господарську діяльність у сфері надання юридичних послуг з 1994 року та спеціалізується на юридичному супроводженні бізнесу в Україні.

В складі компанії працюють кваліфіковані спеціалісти, які мають ґрунтовну підготовку в різних галузях права та значний досвід практичної юридичної діяльності, завдяки чому сприяють процвітанню бізнесу наших клієнтів.

Контакти: Україна, 01034,

м. Київ вул. Ірининська, 5/24, оф. 94

Тел: (044) 235 66 55

E-mail: spartners@spartners.com.ua

БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА

ЗАТРИМАЛА МІЛІЦІЮ –
НЕГАЙНО ВИМАГАЙ
АДВОКАТА!
ЙОГО УЧАСТЬ
ГАРАНТУЄ ДЕРЖАВА

[0 (800) 213 103 [цілодобово]

Надруковано за підтримки американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках гранту "Справедливе правосуддя"

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ВСІ ВИДИ
НОТАРІАЛЬНИХ ПОСЛУГ.
Працюємо: понеділок – п'ятниця
з 9.00 – 18.00 год.
Субота, неділя –
по домовленості

Угриновська
Юлія Мирославівна
приватний нотаріус

м. Івано-Франківськ,
вул. Гаркуші, 7/4
тел. роб.: 8 (03422) 3 27 35
8 (0342) 71 60 00
тел. моб.: +38 067 968 96 78
e-mail: julia.ugrynovska@rambler.ru

ФРАНКО

TIMES

**Непоіменовані договори у сфері шоу-бізнесу
(на матеріалах кандидатської дисертації О. О. Корбут
«Непоіменовані договори у сфері шоу-бізнесу»,
захищеної 16 квітня 2015 року)**

Будь-яке нове явище реально-го життя з часом знаходить своє відображення в законодавстві. Саме суспільні відносини, що складаються з приводу надання послуг у сфері культури та дозвілля, найбільш інтегровані в ринкову систему країни, що будується в основному не на базі бюджетного фінансування, а на засаді платності, що безумовно свідчить про необхідність детальної правової регламентації такої діяльності.

Відносини у сфері шоу-бізнесу на території України на сьогодні є недостатньо врегульованими нормативно-правовими актами. Так, залишаються відкритими питання визначення поняття «шоу-бізнесу» як предмету цивільно-правового регулювання, виокремлення об'єктів та суб'єктів цивільно-правових відносин у сфері шоу-бізнесу, систематизація і зміст непоіменованих договорів у сфері шоу-бізнесу.

Судова практика свідчить про відсутність єдиного підходу щодо вирішення спорів, які виникають під час виконання договорів у сфері шоу-бізнесу. Також існує необхідність визначення підстав виникнення права на захист у сфері шоу-бізнесу та виокремлення найбільш ефективних способів захисту прав суб'єктів цивільних правовідносин у сфері шоу-бізнесу.

Безсумнівно, що частина теоретичних і практичних питань, що виникають сьогодні на ринку індустрії розваг, досі залишалася мало дослідженою, що й обумовлює актуальність дисертаційного дослідження О.О.Корбут.

Дисертаційну розвідку науковець розпочала з дослідження природи шоу-бізнесу та виявлення його специфічних ознак, що в цілому дозволило сформулювати авторське визначення шоу-бізнесу як суспільних відносин в галузі масової культури, зміст яких полягає в

організації створення, множення та масового споживання творів інтелектуальної власності в індустрії розваг з метою одержання прибутку, популяризації виконавця або організатора, а в окремих випадках соціальною чи благодійною метою.

Під договором у сфері шоу-бізнесу автор дисертації розуміє правочин про появу, зміну чи припинення правовідносин в галузі масової культури, метою якого є організація створення, множення та масового споживання творів інтелектуальної власності в індустрії розваг. На думку дисертантки, договори у сфері шоу-бізнесу можна вважати змішаними договорами, що включають в себе кілька видів договорів: про спільну діяльність, агентський, надання послуг, відчуження виключного права або ліцензійний.

Заслугує позитивної оцінки спроба дисертантки систематизувати договори у сфері шоу-бізнесу та виокремити базові непоіменовані договори у сфері шоу-бізнесу, а саме: продюсерський договір, договір модельного агентування, договір надання концертних послуг, договір публічного сповіщення та розповсюдження аудіовізуальних творів на телебаченні, мережі Інтернет та радіо, посередницький договір у сфері шоу-бізнесу.

Водночас автор пропонує авторські визначення таких договірних конструкцій як:

1) договір модельного агентування, за яким одна сторона (модель) надає послуги з демонстрації певної продукції (одягу, парфумів, взуття тощо),

сприяє виробництву рекламної продукції, бере участь у показі мод, а інша сторона (модельне агентство) зобов'язується оплатити такі послуги, якщо інше не передбачено договором;

2) продюсерський договір, за яким одна сторона (продюсер) зобов'язується виконувати дії, спрямовані на популяризацію творчої діяльності другої сторони (виконавця, творчого колективу), а друга сторона зобов'язується здійснювати творчу діяльність, на умовах визначених договором;

3) договір публічного сповіщення аудіовізуальних творів на телебаченні, радіо та у мережі Інтернет, за яким одна сторона (виконавець або правовласник) передає на платній основі майнові права (виключні або невиключні) на використання аудіовізуального твору, а інша сторона (організація мовлення), зобов'язується здійснити публічне сповіщення аудіовізуального твору через телебачення, мережу Інтернет чи радіо;

4) договір розповсюдження аудіовізуального твору на телебаченні, радіо та у мережі Інтернет, за яким одна сторона (виконавець або правовласник) передає іншій стороні виключні майнові права на використання аудіовізуального твору, а інша сторона (розповсюдуюча організація) зобов'язується реалізувати певну кількість примірників або трансляцій аудіовізуального твору на певній території;

5) договір надання концертних послуг, в силу якого одна сторона (професійний виконавець або посередник-організатор) зобов'язується у встановлені терміни самостійно або із залученням до виконання третіх осіб надати іншій стороні (замовнику) культурно-видовищну послугу у вигляді концерту, а замовник зобов'язується оплатити ці послуги, якщо інше не передбачено договором.

При цьому автор аргументує, що у випадку, коли безпосереднім замовником договору надання концертних послуг є безпосередній споживач, то зазначений договір є публічним і може укладатися шляхом приєднання.

Окремо в роботі наголошується на істотних умовах договорів у сфері шоу-бізнесу, якими є предмет, строк, ціна, умови про порядок вирішення спорів, можливість одностороннього розірвання та дострокового виконання договору. Не заперечуючи проти обґрунтованої позиції дисертантки, сумнівим все ж таки видається віднесення до істотних умов договорів у сфері шоу-бізнесу умов про порядок вирішення спорів. Умови

про порядок вирішення спорів доцільно розглядати як звичайні умови, що зрештою впливає із змісту підрозділу 3.2 дисертації «Способи захисту суб'єктів цивільних правовідносин у сфері шоу-бізнесу».

Окремо О. О. Корбут акцентує увагу на цивільно-правовій природі договірних правовідносин у сфері шоу-бізнесу, зокрема автор визначає мету та мотив укладення договорів у сфері шоу-бізнесу. Такий авторський підхід викликає ряд зауважень. По-перше, виокремлення мети та мотивів укладення договорів не є типовим для цивілістичної доктрини. По-друге, постає питання про практичну спрямованість виокремлення мети та мотивів укладення

договору. Особами керує інтерес, який в свою чергу скеровує їх до вступу у договірні відносини. Яка мета і мотив вступу осіб у договірні зобов'язання, на мій погляд, цивільному праву не цікаві.

У дисертаційному дослідженні є ряд й інших спірних тверджень, які спонукають до наукової дискусії, а це в свою чергу скеровує на подальший науковий пошук поставленої О. О. Корбут проблематики.

*М. В. Логвінова,
кандидат юридичних наук,
доцент,
заступник директора
Юридичного інституту*

ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Актуальні проблеми реалізації прав кредитора у спадковому правовідношенні крізь призму законодавчого регулювання

Правовий статус кредитора обумовлює його перманентне перебування у сфері матеріального комфорту інших осіб, серед яких не лише самі боржники чи їх поручителі, але й спадкоємці боргових зобов'язань. Так, перехід у складі спадкової маси пасивів спадкодавця, може суттєво утруднити і без того нелегку ситуацію, пов'язану із смертю близької людини.

Що ж складає зміст поняття «борги спадкодавця»? Однозначної відповіді на це ЦК України не містить, однак з огляду на положення ст.ст. 1231, 1282, йдеться про всі наявні на момент відкриття спадщини зобов'язання спадкодавця, які не припинилися внаслідок його смерті. Обов'язок щодо сплати неустойки (штрафу, пені) та компенсації моральної шкоди переходить до спадкодавця за умови, що: 1) судом було прийнято рішення з призначенням певної суми до виплати кредиторам; 2) боржник (спадкодавець) не виконав такого рішення суду (ч. 2 ст. 1231 ЦК України). Продовження зазначеної позиції знаходимо в п. 32 Постанови Пленуму Верховного Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин» від 30.03.2012 р. №5, відповідно

до якого «...спадкоємці несут зобов'язання погасити нараховані відсотки і неустойку тільки в тому випадку, якщо вони вчинені позичальникові за життя. Інші нараховані зобов'язання фактично не пов'язані з особою позичальника і не можуть присуджуватися до сплати спадкоємцями».

При цьому обсяг відповідальності спадкоємців за боргами спадкодавця може бути меншим, ніж відповідальність спадкодавця, якби останній виконав покладені на нього зобов'язання. По-перше, це впливає з загальновизнаного принципу спадкового права про обмеження спадкового пасиву вартістю спадкового активу (ст. 1282 ЦК України). Разом з тим, норма ч. 4 ст. 1231 ЦК України уточнює це положення, обмежуючи відповідальність спадкоємців не вартістю усього активу спадщини, тобто прав, що перейшли до них, а вартістю успадкованого ними рухомого та нерухомого майна.

По-друге, неспіврозмірність обов'язків спадкодавця і спадкоємців у бік зменшення зобов'язань останніх має місце у випадку зменшення судом за позовом спадкоємця розміру неустойки, відшкодування майнової та моральної шкоди, який є непомірно великим порівняно з вартістю рухомого та нерухомого

майна, одержаного ними у спадщину (ч. 5 ст. 1231 ЦК України).

Якщо говорити про визначення загального обсягу боргу спадкодавця, який перейшов до спадкоємців у складі спадкового майна, то ЦК України не зобов'язує учасників спадкових правовідносин з'ясовувати наявність усіх боргів, які мав спадкоємець за життя, та всіх кредиторів, які мають право вимоги за такими боргами. Єдиним обов'язком правонаступника є повідомлення кредиторів спадкодавця про відкриття спадщини (ч. 1 ст. 1281 ЦК України), за умови, що правонаступник знає про наявність таких кредиторів.

За даних обставин варто врахувати, що на рівні законодавства встановлено різні строки для заявлення кредиторами своїх вимог в залежності від того, чи знали вони про відкриття спадщини. Так, за положеннями ст. 1281 ЦК України, кредитори вправі пред'явити претензії до спадкоємців протягом шести місяців з того часу, відколи вони дізналися про відкриття спадщини, незалежно від настання строку вимоги. Ті ж кредитори, які не знали і не могли знати про відкриття спадщини, можуть пред'явити свої претензії протягом одного року від настання строку вимоги.

Водночас з метою стимулювання кредиторів до своєчасного

пред'явлення вимог збережено правило про те, що недодержання кредитором зазначених строків тягне за собою погашення належних їм прав вимоги.

Враховуючи вищенаведене, необґрунтовано видається відсутність в ЦК України вимог щодо форми повідомлення кредиторів про факт відкриття спадщини. Так, наприклад, у справі № 6-27745св09 суд апеляційної інстанції, скасувавши рішення місцевого суду про стягнення зі спадкоємців заборгованості спадкодавця за кредитним договором, у зв'язку із пропуском банківською установою строків визначених ст. 1281 ЦК України. У своєму рішенні, суд посилався на те, що законодавець зобов'язує спадкоємців повідомити кредитора про відкриття спадщини, але не визначає форму (спосіб) такого повідомлення, а тому останнє може бути здійснено у будь-якій формі, в тому числі усній.

При цьому, наявні у справі докази свідчать про інформування кредиторів за фактом смерті боржника та подальше їх небажання скористатися правом на заявлення своїх вимог в межах встановлених законодавством строків. Слід зазначити, що така позиція випадає з контексту усталеної судової практики, де належно повідомленою вважається особа, яка проінформована листом з відміткою про вручення. Саме з наступного дня після його отримання, починається перебіг шестимісячного строку для пред'явлення претензій до спадкоємців. Також можливим є повідомлення кредитора про відкриття спадщини у нотаріальному порядку.

Аналіз ст. 1281 ЦК України дає підстави для висновку, що строки пред'явлення кредитором спадкодавця вимог до спадкоємців є обмежувальними, їх пропущення припиняє права кредиторів. Ці строки не призупиняються, не перериваються й не поновлюються. Тобто, якщо нездійснення спадкоємцем встановленого обов'язку призведе до заподіяння шкоди майновим інтересам кредиторів, останні мають право вимагати лише відшкодування заподіяних їм збитків на підставі ст. 22 ЦК України.

Чіткого законодавчого визначення також потребує порядок реалізації права кредитора на заявлення своїх вимог до спад-

щини. Стаття 1281 ЦК України передбачає безпосереднє звернення до спадкодавця. Крім того, відповідно до п. 2.2. Порядку вчинення нотаріальних дій від 22.02.2012 № 296/5, дана претензія може бути заявлена через нотаріальну контору. Однак, наприклад, у справі № 22-ц-24185/10 суд апеляційної інстанції вказав, що закон взагалі не містить вказівок на те, що кредитор спадкодавця свої вимоги повинен пред'явити лише через нотаріуса. Як зазначається в рішенні, таке твердження є вірним лише у випадку, коли кредитором відомо про відкриття спадщини. У разі, коли останній не знав і не міг дізнатися про смерть боржника, його вимоги до спадкоємців можуть бути заявлені шляхом звернення до суду.

З даного приводу слід зазначити, що Основним Законом України гарантовано та забезпечено кожній людині і громадянину право на звернення до суду за захистом свого порушеного чи оспорюваного суб'єктивного права, а стаття 55 Конституції України зобов'язує суди приймати заяви до розгляду навіть у випадку відсутності в законі спеціального положення про судовий захист; суд не має права відмовити особі у прийнятті позовної заяви чи скарги лише з тієї підстави, що її вимоги можуть бути розглянуті в передбаченому законом позасудовому порядку. Разом з тим, для задоволення позову, порушення права особи або спір щодо нього повинні існувати на момент звернення до суду.

У вищенаведеній справі № 22-ц-24185/10, кредитор звернувся до суду з вимогою про стягнення боргу спадкодавця за договором займу. Тобто, у даному разі позивачу слід довести дві обставини: 1) факт настання строку вимоги до боржника; 2) можливість задоволення таких вимог спадкоємцями. Згідно із положеннями статей 530, 612, 625 ЦК України, якщо у зобов'язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк. Боржник вважається таким, що прострожив, якщо він не приступив до

виконання зобов'язання або не виконав його у термін, встановлений договором або законом.

Разом з тим, смерть боржника не є підставою для дострокового виконання його зобов'язань спадкоємцями. Дана обставина зумовлена тим, що при спадковому правонаступництві відбувається зміна суб'єктного складу, зміст відповідного правовідношення залишається незмінним. Тобто в межах ст. 1281 ЦК України, кредитору надається право на заявлення своїх претензій до спадкодавців незалежно від настання строку вимоги, однак говорити про факт порушення прав кредитора за даними зобов'язаннями чи наявності спору щодо них, можливо лише з часу їх невиконання у визначені договором або законом строки.

Коли ж спадкоємці можуть платити за боргами померлого? Останніми роками, питання моменту виникнення права на спадщину активно обговорювалось на рівні вищих судових інстанцій. У даному контексті, підтримуємо позицію, висловлену ВСУ у справі № 6-164цс12 від 23.01.2013 року. У своїй постанові суд зазначив, що у спадкоємця, який у встановленому законом порядку прийняв спадщину, права володіння та користування спадковим майном виникають з часу відкриття спадщини. Такий спадкоємець може захищати свої порушені права володіння та користування спадковим майном відповідно до глави 29 ЦК України. Якщо у складі спадщини, яку прийняв спадкоємець, є нерухоме майно, право розпорядження нерухомим майном виникає в нього з моменту державної реєстрації цього майна (ч. 2 ст. 1299 ЦК України).

Таким чином, в момент прийняття спадщини відбувається заміна спадкодавців на спадкоємців у їх боргових зобов'язаннях. Однак, з огляду на ч. 2 ст. 1282 ЦК України, реальна можливість платити за ними, виникає після спливу шестимісячного строку з дня відкриття спадщини. Так, даною нормою встановлено, що спадкоємці зобов'язані задовольнити вимоги кредитора повністю, але в межах вартості майна, одержаного у спадщину. Кожен із спадкоємців зобов'язаний задовольнити вимоги кредитора особисто, у розмірі, який відповідає його частці у спадщині.

Тому цілком логічним є висновок про те, що дійсну вартість успадкованого спадкоємцем майна може бути визначено лише після спливу строків для прийняття спадщини.

Також варто звернути увагу на те, що не може бути підставою для відмови у відкритті провадження, відсутність у спадкоємця свідоцтва про право на спадщину. Як зазначається в п. 27 Постанови Пленуму ВСУ від 30.05.2008 року № 7 "Про судову практику у справах про спадкування", отримання спадкоємцем, який прийняв спадщину, свідоцтва про право на спадщину відповідно до ст. 1296 ЦК України є правом, а не обов'язком спадкоємця. Щодо отриманого у спадщину нерухомого майна, законодавець вже зобов'язує спадкоємців звернутися до нотаріуса за отриманням відповідного свідоцтва. Однак, нормами ст. 1297 ЦК України не визначено правових наслідків невиконання цього обов'язку у виді втрати права на спадщину. У даному разі, кредитор має право звернутися до спадкоємця з вимогою про погашення заборгованості, розмір якої може бути визначений за правилами ст. 625 ЦК України.

Порядок погашення зазначених обов'язків спадкодавця перед кредиторами залежить від того, чи перейшла спадщина до одного із спадкоємців або до декількох із них, а також від розміру їхніх спадкових часток. Якщо спадкоємець один - він несе відповідальність за зобов'язаннями спадкодавця в межах дійсної вартості рухомого та нерухомого майна, що перейшло до нього. За наявності кількох спадкоємців кожен з них відповідає за борги спадкодавця пропорційно до одержаної ними частки у спадковому майні.

Якщо до спадкоємців перейшли не ідеальні (у дробах) частки у спадщині, а реальні - чітко визначене у заповідальному розпорядженні майно, потрібна пропорція вираховується шляхом встановлення того співвідношення, у якому вартість цієї речі знаходиться із вартістю спадкової маси.

Таким чином, відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця носить частковий характер і обмежується вартістю майна, успадкованого цією особою. Проте у виключних випадках, наприклад, при неподільності предмета зобов'язання, відповідальність спадкоємців буде солідарною (ст. 543 ЦК) і кредитор матиме змогу вимагати виконання вимоги як від усіх спадкоємців разом, так і від кожного з них окремо, причому як повністю, так і в частині боргу. Спадкоємець, який виконав спільне зобов'язання, має право пред'явити зворотню вимогу (регрес) до кожного з решти боржників у рівній частці (ст. 546 ЦК).

"Наріжним каменем" як діючого, так й альтернативного порядку задоволення вимог кредиторів, є відсутність механізму визначення загальної кількості кредиторів спадкодавця. Формулювання, які застосовував законодавець в ст. 1281 ЦК України - «...якщо їм відомо про його борги», «...коли він дізнався або міг дізнатися про відкриття спадщини...», «...не знав і не міг знати про відкриття спадщини...», - не лише вказують на недосконалу нормотворчу техніку, але й породжують на практиці безліч колізій. Наприклад, у ситуації, коли кредиторів у спадкодавця декілька, а строки вимоги по кожному із зобов'язань значно розтягнуті в часі, спадкоємці боржника можуть або погрузну-

ти в судових тяганинах з кредиторами на предмет дотримання останніми строків вступу у спадкове правовідношення (за чинного порядку) або не отримувати своєї частки роками (за альтернативного порядку). При цьому, існує велика ймовірність того, що вимоги не всіх кредиторів будуть задоволені.

Підсумовуючи, варто зазначити, що регулюючи правовий статус кредиторів спадкодавця, законодавець, по суті, обмежився лише двома нормами ЦК України, які створюють каркас відповідних правовідносин без наповнення їх змістом. Зокрема, очевидними є прогалини в питаннях визначення обсягу боргу спадкодавця, порядку та строків з'явлення кредиторами своїх претензій до спадкоємців, а також форми такого повідомлення, черговості задоволення правонаступниками таких вимог та ряду інших. Усунення проблематики слід розпочати із встановлення в ЦК України єдиного обмежувального строку для заявлення претензій кредиторами, початок перебігу якого слід обчислювати з моменту виникнення права вимоги за зобов'язаннями.

О. І. Зозуляк,
кандидат юридичних наук,
доцент,
доцент кафедри цивільного
права Юридичного інституту
Прикарпатського
національного університету
імені Василя Стефаника

Главач І. І.
здобувач кафедри цивільного
права Юридичного інституту
Прикарпатського
національного університету
імені Василя Стефаника

Запрошуємо до співпраці

Газета "Юрфакти плюс" запрошує до співпраці з виданням практикуючих юристів (нотаріусів, адвокатів, юрисконсультів), працівників правоохоронних органів, суддів. Приймаються до розміщення матеріали, що раніше не були опубліковані або передані до друку в інших виданнях. Матеріали можна надсилати на електронну адресу - lawif@mail.ru. Контактна особа - Зозуляк Ольга Ігорівна, тел. 099-241-26-99.

Вимоги до оформлення матеріалів: обсяг не повинен перевищувати 2 сторінок тексту з інтервалом 1,5; розмір шрифту - 14.

Всі види зовнішньої РЕКЛАМИ

**ДИЗАЙН
ВИГОТОВЛЕННЯ
МОНТАЖ**

м. Івано-Франківськ, вул. Валова, 4 оф. 3
тел.: **752-253**, тел./факс: **507-187**

**ТИПОВИЙ
ФРАНКІВСЬК**
ІНФОРМАЦІЙНО-РОЗВАЖАЛЬНИЙ ПОРТАЛ

1 червня – день захисту дітей

Кожного року 1 червня весь світ відзначає свято маленьких громадян різних країн - найменших, веселих жителів планети.

Діти – наш найдорожчий скарб, наша радість і наше майбутнє. Саме тому святий обов'язок родини, школи, органів влади та громадськості подбати про всебічний розвиток інтересів та здібностей діток, забезпечити їм належний рівень виховання і дотримання їхніх прав.

Вперше День захисту дітей був відзначений у 1950 році в 51 країні світу, а заснований – у листопаді 1949 у Парижі рішенням сесії Ради Міжнародної демократичної федерації жінок. Завдяки цьому святу у 1959 році 20 листопада була прийнята Декларація прав дитини, яка і забезпечує рівні права дітей у сфері виховання, освіти, фізичного і духовного розвитку, майнового стану та багато чого іншого. Декларація закликає батьків до правильного виховання, до визнання прав дітей. В Україні ж цей день відзначають з 1998 року.

Кожного року не лише в Україні, а й в багатьох країнах світу у цей день проводяться різноманітні заходи. На вулиці можна побачити тисячі маленьких дітей з батьками, на устах

яких сіяє усмішка, а очі наповнені радістю. Для дорослих цей день – чудова нагода, щоб пригадати, що дитина – це їх маленький всесвіт. Це маленьке сонечко, яке освітлює їх життєву дорогу. Завдяки дітям життя наповнюється різними барвами та стає веселішим.

Тому оберігайте дітей, будьте для них прикладом, адже це білий аркуш паперу, на якому ви вимальовуєте власним почерком маленьку особистість. Особистість, яка є для вас найбільшим скарбом у житті. Нехай її дитинство буде безхмарним та безтурботним, тому що діти – найчистіша любов у світі.

**Моначин Вікторія,
ПР-14**

Топ – 5 місць, куди можна поїхати влітку в Україні

Літо – той прекрасний час, коли кожен з нас має хоч трішки часу щоб відпочити, і юристи – не виняток. Якщо Ви все ще в роздумах, куди поїхати цього літа – ми Вам допоможемо! Спеціально для наших читачів – топ-5 наймальовничіших місць України, що зроблять Ваш відпочинок незабутнім!

Хорли

Херсонська область, півострів Гіркий Кут. Окрім купання у Чорному морі можна досхочу мазатися цілющими грязями, а широкі береги вкриті морськими водоростями, багатими на йод. Море чисте і тепле: +25- +30 градусів.

При в'їзді в Хорли є фонтан заввишки в два метри - з-під землі б'ється артезіанська вода температурою 90С.

Коблево

Миколаївська область. Селище розділено на дві зони - Молдавську, в якій полюбає відпочивати молодь, і тиху спокійну Миколаївську - для відпочинку з дітьми.

Коблево має найдовшу берего-

ву лінію - близько 300 км. Місцеві курорти чітко поділяються на дві групи в залежності від характеру узбережжя. Перші - це піщаний пляж під крутим берегом, і так виглядає велика частина узбережжя: міські пляжі Одеси, Грибівка, Сергіївка. Другі - довгі, витягнуті уздовж берега піщані коси. Це Лузанівка, Затока, Кароліно Бугаз.

Лазурне

Селище Лазурне знаходиться на узбережжі Чорного моря в 100 км від Херсона. Має пляжну смугу протяжністю 4 кілометри, ширина смуги сягає від 5 метрів до 100 метрів.

Основну масу відпочиваючих складає молодь, починаючи від студентів-першокурсників і закінчуючи молодими сімейними парами.

В Лазурному перша лінія зайнята оздоровницями радянської побудови, решта - приватний сектор. Тут можна оздоровитися, прийняти грязьові ванни.

Шацькі озера

Мальовничі Шацькі озера на Волині можуть по праву змагатися з морським відпочинком. Вони входять до складу Шацького національного природного парку. Найбільше з 30 озер гряди - Світязь, його глибина сягає 58 м, а вода така чиста, що навіть на глибині 8 м видно піщане дно. У складі озера Світязьке або Світязь, а також Пісочне є срібло і гліцерин, тому промиті рани швидко загоюються, а шкіра після купання в озері стає еластичною і ніжною.

Синевір

Озеро Синевір - своєрідна візитка України. Воно знаходиться в первозданих лісах Закарпаття, на вершині гори Озірна. Озеро дуже глибоке й чисте, з крутими схилами берегів, порослих ялівцем та буком. Тут можна стати табором із своїм наметом або оселитися у кемпінгу.

**Ничиник Оксана,
ПР-15**

ЗА МЕЖАМИ АУДИТОРІЇ

Найкращі юридичні фільми за версією студентства (Частина 2)

Минулого місяця Вашій увазі було представлено першу топ-10-ку юридичних фільмів. Але, оскільки, канікули не за горами, а одним з найкращих способів гарно провести час є перегляд якісного юридичного кіно, пропонуємо Вам другу частину дайджесту юридичних фільмів. Приємного перегляду!

11) Правосуддя / Justice (2006-2007)

Адвокат Рон Тротт має престижну юридичну фірму в Лос-Анджелесі. Його команда, хоч і різношерста, - від колишніх детективів до фахівців з відбору присяжних, але кожен з них професіонал своєї справи. Головний принцип компанії - ніяких почуттів. Адже вони лише відволікають в прагненні виграти справу за всяку ціну.

12) Правильна дружина / The Good Wife (2009-...)

Юридична драма про дружину чи-

казького прокурора, звинуваченого в корупції і посадженого у в'язницю, який доводиться влаштуватися на роботу молодшим адвокатом, щоб утримувати себе і своїх дітей. Головні героїні доведеться згадати всі навички юриста після 13-річної перерви в юридичній практиці.

13) Майстер втечі / The Escape Artist (2013)

Британський міні-серіал про талановитого адвоката, що володіє незрівнянним інтелектом і неймовірною чарівністю. Він спеціалізується на особливо тяжких кримінальних злочинах. Як адвокат, він користується величезним попитом, тому що за свою кар'єру не програв жодної справи, але одного разу перемога призводить до лякаючих наслідків.

14) Рейк / Rake (2010-...)

Австралійський серіал про «блискучого» адвоката, який веде саморуйнівний спосіб життя. У кожному епізоді головний герой береться за захист нового клієнта, які найчастіше бувають насправді винні. Крім юридичних аспектів роботи, глядачам належить познайомитися з різноманітним особистим життям юриста, його друзями і недругами.

15) Рейк / Rake (2014)

Американський ремейк вищеописаного австралійського серіалу. Сюжет повторюється в точності, як і назва, але з властивим голлівудським лоском.

Драматична комедія про хаотичне життя харизматичного адвоката.

16) Тільки правда / The Whole Truth (2010)

У кожному судовому розгляді є дві сторони. Коли сторона звинувачу-

чення представити всі докази, можна покластися, що злочинець, нарешті, спійманий і понесе заслужене покарання. Але, коли в справу вступить захист, то всі будуть впевнені в невинності підсудного.

Центральним моментом серіалу є судові процеси, і нескінченні протистояння прокурорів і адвокатів, що використовують самі хитромудрі маневри для перемоги.

17) Як уникнути покарання за вбивство / How to Get Away with Murder (2014-...)

Неймовірний адвокат, доктор юридичних наук Енн Ліз Кітінг викладає в університеті дисципліну під назвою «Як уникнути покарання за вбивство», і знання, отримані на студентській лаві рано чи пізно доведеться застосувати в реальному житті.

Американський серіал 2014 року, головну роль в якому виконала Віола Девіс.

18) Пітер Кінгдом вас не кине / Kingdom (2007-2009)

Пітер Кінгдом - адвокат в невеликому сільському місті в Британії, який займається дрібними справами місцевих жителів. Однак, і в таких справах знаходиться маса таємниць і загадок.

Сам Кінгдом про свою роботу говорить так: «Якби люди не зберігали секрети, життя було б куди простіше».

19) Закон Гарроу / Garrow's Law (2009-2011)

Британський серіал про відомого англійського адвоката 18-19-х століть Вільяма Гарроу, який зробив значний внесок в судову систему.

Його теорія презумпції невинності, коли підсудний вважається невинуватим поки не доведено зворотнє, врятувала чимало засуджених від несправедливих вироків.

20) Шовк / Silk (2011-...)

ТЕРИТОРІЯ ТВОГО РОЗВИТКУ

Харизма як важлива складова успішності

Харизма – це здатність людини впливати на інших людей за допомогою позитивної соціальної мотивації, здатність людини переконувати та вести за собою.

Ознаки харизматичної людини умовно можна поділити на три групи:

- риси, які практично неможливо змінити (ріст, стать, статура);
- властивості та уміння, які вимагають тривалого тренування (життєвий і професійний досвід, уміння переконувати, розташовувати до себе людей, приємний голос);
- набір правил, дотримання яких гарантовано збільшує харизму в будь-якій ситуації.

Харизма і юриспруденція

Кожен юрист вже на перших кроках свого навчання мріє в майбутньому стати хорошим, успішним та перспективним спеціалістом. Хороший юрист – той, хто вміє справити враження, внушити довіру і переконати людину в цілковитій правдивості своїх слів. І тут ніяк не обійтись без харизми. Саме вона є одним з найбільш важливих чинників у формуванні юриста як успішного професіонала своєї справи.

Часто від харизми спеціаліста залежить успіх вирішення поставлених перед ним завдань. За допомогою вміння впливати на оточуючих юрист здатен створити сприятливий мікроклімат всередині колективу, переконувати його повністю віддатися досягненню поставлених завдань.

Харизма юриста дозволяє домогтись успіху шляхом сприятливого впливу на оточуючих і співробітників, але тільки при дотриманні певних правил:

- Юрист повинен ясно і чітко робити постановку завдань;
- Юрист повинен бути відповідальним і рішучим;
- Ефективно використовувати можливості похвали і заохочення;
- Спілкуватись з оточуючими в поважному тоні;
- Мати щирий інтерес до справ колег;
- Юрист повинен бути відкритим для спілкування з колегами.

Харизма (вміння впливати на оточуючих) – професійно необхідна якість юриста. Особливу важливість для рівня

такої якості юриста відіграє також зовнішній вигляд і поведінка юриста, його постава, володіння тонкощами мови невербального спілкування, а також наявність у юриста впевненості в собі.

Організації теж можуть мати харизму. Ця харизма визначає ступінь їх впливу на ділових партнерів, на споживачів-клієнтів, на співробітників. Безсумнівно, що найбільший внесок у харизму компанії вносять власники та топ-менеджмент. Інший ефект, який варто враховувати, – це ефект «першого враження». Саме в момент першого контакту складається основне враження про суб'єкта, будь то людина або компанія. Тому надто важливо, хто і як здійснить цей перший контакт.

Харизма є складовою іміджу компанії. Імідж компанії – образ, враження, що компанія робить на ринку, в очах клієнтів, партнерів, постачальників. Складовою іміджу є також корпоративний стиль компанії. Перше враження від компанії складається з наявності корпоративного стилю і його витриманості у всій фірмовій продукції (візитних картках, бланках, інформаційних буклетах). Це робить стиль компанії пізнаваним. Юристам та юридичним компаніям не завадило б також приділяти більше уваги оформленню документів, як складовій культури бізнесу.

Як розвинути харизму?

Якщо Ви в майбутньому прагнете бути успішним та популярним – без харизми тобто не обійтись. У Вас є харизматичний друг, від якого всі в захваті і Ви заздрите його природній привабливості в плані спілкування? Не засмучуйтеся! Ви можете розвинути харизму в собі самі, і через деякий час будете дивуватись з своїх успіхів. Отож, для початку пропонуємо Вам декілька простих порад для початківців:

1. Харизматичній особистості властива впевнена манера тримати себе і ситуацію під контролем. Люди з купою комплексів, закриті, які живуть в «своїй норі», ніколи не зможуть стати «душею компанії» і бути в центрі уваги. Впевненість притягує людей. Це легко розвинути: якщо Ви точно знаєте, що володієте правильною інформацією або впевнені у своїх діях, то тримати себе впевнено – простіше простого. До того

Знову британський серіал про успішного адвоката Марті Кастелло, яка претендує «отримати шовк», тобто стати королівським адвокатом. Але лиск судової системи, мантиї і перуки насправді лише прикривають жахливий тиск, необхідність приймати важкі рішення і вирішувати етичні дилеми, які переслідують будь-якого юриста.

21) До смерті красива / Drop Dead Diva (2009-2014)

Молода і красива, але поверхнева дівчина помирає. У зв'язку з помилкою на небесах вона повертається назад на Землю, але в тілі товстої юристки повної протилежності самій собі в минулому.

Фантастичний комедійний серіал на серйозну юридичну тему, мабуть, не такий поганий, якщо був у ефірі впродовж 6-ти сезонів.

Мердох Вікторія,
ІІР-35

ж, комплекси не роблять життя кращим. Потрібно від них позбавлятися, або самому, або за допомогою фахівця.

2. Харизматична особистість не може бути нудною і велику частину часу проводити в своїй кімнаті. Як правило, це дуже активні і рухливі люди. У них багато захоплень, всьляких хобі. Тому не дивно, що у таких людей сотні друзів і знайомих. З ними цікаво. В принципі, якщо захотіти, то кожна людина може пригадати про свої можливості або почати розвивати приховані таланти. Важливо завжди перебувати в курсі всіх подій: що відбувається в світі, кінематографі, на сусідній вулиці. І це аж ніяк не цікавість, це допитливість, прагнення не відставати від сучасних темпів життя. Ходіть на прем'єри фільмів, запишіться в танцювальну студію, читайте більше книжок.

3. Креативність. Харизматична особистість володіє нею цілком. Куди цікавіше шукати рішення проблем за допомогою нестандартних і не банальних рішень, до всіх завдань підходити з творчої сторони. Найкраще це виходить у дітей. А все тому, що дитина щира у своїх бажаннях, вона так бачить вирішення своїх завдань.

4. Харизмою володіє людина, яка здатна заряджати всіх своєю позитивною енергетикою. Від неї так і пре позитив, яким хочеш заразитись. Бажання спілкуватись з такою людиною в сотні разів більше, ніж з песимістичним відлюдком. Погані думки пригнічують настрій і навряд чи у такої людини буде багато друзів.

Харизма — це не особливий склад розуму і не логічно вибудований ланцюжок. Це сила особистих якостей і здібностей людини. Такими якостями найчастіше володіють сильні духом люди, справжні лідери по життю; їм не потрібно докладати особливих зусиль, щоб завоювати прихильність аудиторії. Вони працюють над собою, своїм удосконаленням, шліфуванням своїх якостей і тим самим притягують людей. Як відомо, успіх тягнеться до успіху.

Розвивайте в собі всі перераховані вище якості і в житті все буде даватися набагато легше і простіше!

Жукевич Марія,
студентка 2 курсу

м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 3
PASAGE GARTENBERG
www.passage-gartenberg.com

ДАВАЙ ЗУСТРІНЕМО НАШУ **4** РІЧНИЦЮ РАЗОМ

THE HARDKISS

03 ЛИПНЯ П'ЯТНИЦЯ **22:00**

РЕЗЕРВУЙ: 095 175 9000
FOADCO: ВХІД: 200 - 250 ГРН

passage.info
passage.gartenberg
passage.partnerberg

OS42.ua Кошик Like OLEP INTERMEDIA Апокаліпса КОСМОС Green Line

м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 3
PASAGE GARTENBERG
www.passage-gartenberg.com

27 СЬОДА
ЧЕРВНЯ

boris roodbwoy
ODESSA

que paso / m.extazy / sasha porvaloff

FOADCO Резервує: 095 175 9000 **50 ГРН**

тел. 50-30-95

Ваш Партнер

- Широкий асортимент шкільного приладдя
- Найбільший вибір якісних канцтоварів
- Побутова хімія
- Господарські товари
- Дитячі іграшки
- Сервісне обслуговування організацій
- Індивідуальний підхід до кожного покупця
- Гнучка система знижок
- Доставка канцтоварів безкоштовна

НАШІ МАГАЗИНИ: вул. Гординського, 4
вул. Вовчинецька, 225 ТЦ «Велес»
вул. Хоткевича, 63А ТЦ «Кошик»
ГУРТІВНЯ КАНЦТОВАРІВ: вул. Ребета, 3